

TECHNICAL UNIVERSITY OF MOMBASA

School of Humanities and Social Sciences

Department of Communication Studies

MARKING SCHEME FOR:

BACHELOR OF JOURNALISM AND MASS COMMUNICATION (BJMC) PP1

HMC 4311: KISWAHILI FOR MASS COMMUNICATION

END OF SEMESTER EXAMINATION

SERIES: DECEMBER 2024

TIME: 2 HOURS

DATE: Pick Date Dec 2024

Instructions to Candidates

You should have the following for this examination

-Answer Booklet, examination pass and student ID

This paper consists of **FIVE** questions. Attempt question ONE (Compulsory) and any other TWO questions.

Do not write on the question paper.

Question ONE (LAZIMA)

1(a) Elezea historia fupi ya Kiswahili (al 5)

Kiswahili kinatokana na neon la kiarabu Sahel lenye maana ya Pwani. Kiswahili kilitoke baada ya waarabu waliokua wakifanya biashara katika ukanda wa pwani ya Afrika Mashariki kuoia wenyeji wa mwambao wa Pwani ya Afrika Mashariki. Baada ya ndoa hizo Kiswahili kilichipuka. Alisilimia 30 ya maneno ya Kiswahili yanatokana na lugha za kigeni kama vile kiarubu, kireno, kizungu miongoni mwa lugha zengine. Lugha ya Kiswahili in lahaja tofauti kama vile lahaja ya Kimvita, Kiunguja, kiamu na Kitumbatu. Lahaja inayokubalika katika mitaala ya elimu ni lahaja ya Kiunguja. Kiswahili kinazungumzwa na Zaidi ya watu milioni 100 katika nchi za Afrika Mashariki.

b) Fafanua dhana hizi

i) Uakifishaji (al 1)

Ni kutumia alama za uandishi ili kutoa maana ikusudiwayo

ii) Uhasibu (al 1)

Ni taalumu inayohusisha kuhesabu na kuhifadhi fedha

iii) Mawasiliano (al 1)

Ni kupitisha ujumbe kutoka sehemu moja hadi ingine

iv) Marejeleo(al 1)

Ni kurudi tukio ambalo tayari limefanyika. Kwa mfano kipindi ambacho tayari isha peperushwa hewani

v) Ukoloni mambo leo (al 1)

Ni hali ya kuendeleza dhulma za kuwanyanyasa wananchi baada kupata uhuru. Kwa mfano uongozi mbaya ikiwemo dulma na mateso miongoni mwa wananchi

vi) Utangulizi (al 1)

Ni kipande kifupi cha maneno kinachomtambulisha mtu au tukio fulani

vii) Uhariri(al 1)

Uhariri ni kurekebisha habari kwa kutoa makosa yaliyofanywa na wanahabari kabla ya kupeperushwa kwa habari hizo

(c) Pambanua lugha ya kuzungumzwa na lugha ya kuandikwa (al 6)

Lugha ya kuzungumzwa hutumiwa na mnenaji wakati anazungumza mwenzake ama katika kikundi. Lugha ya kuzungumza mara nyingi hutumia lahaja ya mahali mtu anapotoka kwa mfano lahaja ya Kimvita, kiamu na kingunja. Mzungumza anaeza tumia mbinu tofauti kama vile maswali ya balagha, tasfida chuku miongoni mwa mbinu zengine.

Lugha ya kuandika hutumiwa na mwandishi wakati anapopitisha ujumbe kwa wasomaja. Mwandishi vilevile anaeza tumia mbinu tofauti kama vile kisengele nyuma, utohozi ilikupitisha ujumbe ipasavyo.

(d)Kelele katika mchakato wa mawasiliano ina maana gani? (al 2)

Kelele ina maana ya kutatiza mawasiliano. Kwa mfano wakati mtu anapo anapozungumza huku mafundi wa vyuma wakiendelea na shughuli zao za ufundi.

(e)Kwa kutumia kielelezo,onyesha na ueleze mchakato wa mawasiliano:

i. kielelezo/Mchoro (al 5)

Anayetuma ujumbe → Chombo kinachopitisha ujumbe → Ujumbe → Kelele
Anayepokea ujumbe

ii. Eleza kielelezo cha mchakato huo wa mawasiliano (al 5)

Mawasiliano huanza wakati mtu anapotayarisha ujumbe na kutumia chombo Fulani kupisha ujumbe huo kama vile radio, televisheni au gazeti. Mwenye kupokea ujumbe anafaa kupokea ujumbe sawia na uliotumwa mwanzo. Ujumbe unapotumwa mara nyingi huwa kuna kelele ambazo hufanya ujumbe huo kutofikia mhusika kwa njia inayofaa.

Question TWO

2. Kwa kutoa mifano Jadili vizingiti VITANO vinavyotatiza mawasiliano kufanikiwa (al 20)

- i) Utumizi wa msamiati usio eleweka Msamiati usioleweka
- ii) Mila na tamaduni
- iii) Kutumia mafumbo
- iv) Kutumia maneno yenye maana zaidi ya moja
- v) Kamini watu wote wanauelewa wa sawa

Question THREE

3. Huku ukitoa mifano mwafaka, onyesha alama zozote TANO zinazotumiwa katika uakifishaji. (al 20)

- i) Nukta- Inaonyesha kukamilika kwa sentensi.
- ii) Nukta mbili- Inaonyesha orodha
- iii) Alama ya kuuliza-inaonyesha sentensi inayofuata ni swali
- iv) Mkato- Inaonyesha pumziko fupi katika sentensi
- v) Mabano- Hutumika kufunga maneno ambayo ni maelezo ya kinachozungumziwa

Question FOUR

5. (a) Wewe ukiwa mwanahabari eleza stadi TANO muhimu katika uandishi wa muhtasari (al 10)

- i) Kuelewa vizuri kinachozungumziwa
- ii) Kufupisha bila kubadili ujumbe unaozungumziwa
- iii) Uwezo wa kutumia maneno machache ilikutoa maana ikusudiwayo
- iv) Utumizi wa sentensi fupi.
- v) Ukwasi wa lugha

(b) Tathmini aina tano za chimbuko la habari (al 10)

- i) Mahakamani
- ii) Hospitalini

iii) Viongozi wa kisiasa

iv) Mitandao ya kijamii

v) Kutoka vitengo vinavyo siamamia maswala ya dharura kama vile zima moto

Question FIVE

Tafsiri nakala ifuatayo (al 20)

Queen to meet US President Joe Biden next week

The Queen will meet US President Joe Biden and First Lady Jill Biden next week, Buckingham Palace has said. The meeting at Windsor Castle on Sunday 23 July coincides with the end of Mr. Biden's visit to Britain for the G7 summit of leaders from the world's biggest economies.

Mr. Biden will be the 12th serving US president the Queen has met as monarch. She met his predecessor Donald Trump and First Lady Melania Trump at Buckingham Palace in 2019.

The president will also meet Prime Minister Boris Johnson on 24 June "to affirm the enduring strength of the special relationship between the United States and the United Kingdom", the White House said. The Queen, 95, first met a serving US president, Harry S Truman, as Princess Elizabeth in 1951. She has since met all elected US leaders during her 69 years on the throne, except for Lyndon B Johnson.

Malkia kukutana na Rais wa Marekani Joe Biden Juma lijalo

Malkia atakutana na rais wa Marekani Joe Biden na mkewe Jill Biden wiki ijayo. Haya ni kulingana na taarifa kutoka kwa makazi ya kifalme ya Bckingham. Mkutano huo utakao fanyika katika ukumbi wa hotel mashuhuri ya Windsor Castle siku ya jumapili tarehe 23 Julai ni sadfa na mwisho wa ziara ya Biden nchini uingereza uliojumuisha viongozi wa nchi zilizostawi Zaidi kiuchumi almaarufu G7 summit.

Biden ni rais wa pili 12 aliyemamlakani kukutana na malkia. Aliyekuwa rais wa marekani Donald Trump na mkewe Melania Trump walikutana na na kiongozi huyo mwaka 2019.

Rais Biden pia atakutana na waziri mkuu wa Uingereza Boris Johnson mnamo tarehe 24 Julai ilikutia nguvu zaidi uhusiano baina ya nchi hizo mbili, haya ni kwa mujibu wa ikulu ya white house.

Malkia wa Uingereza mwenye umri wa miaka 95 alikutana mara ya kwanza na rais wa marekani aliye mamlakani Harry S Truman akiwa mwana wa mfalme mnamo mwaka wa 1951. Kufikia wakati huu amekutana na maraisi wote wa marekani waliochaguliwa katika kipindi cha miaka 69 ispokua Lyndon B Johnshon.

